

TOIMINTAOHJE

Opiskeluoikeuden ja kurinpitoasioiden toimielin

Opiskelijan oikeusturvatoimikunta

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä

Toimintaohje on hyväksytty Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän yhtymähallituksessa

27.2.2018

Sisällys

1. Yleistä.....	3
2. Toimielimen toimiala ja nimi	4
3. Soveltamisala	4
4. Toimielimen asettaminen ja vastuualue	4
4.1 Toimielimen asettaminen	4
4.2 Kokoonpano	5
4.3 Toimielimen vastuualue ja tehtävät.....	5
5 Kokousmenettelyt.....	8
5.1 Kokouksen koolle kutsuminen, aika ja paikka	8
5.2 Kokouksen laillisuus	8
5.3 Läsnäolo toimielinten kokouksissa.....	8
5.4 Esittely	8
5.5 Esteellisyys.....	8
5.6 Kokouksen pöytäkirjan laatiminen, tarkistaminen ja nähtävänä pitäminen.....	8
6.Valitusoikeus ja muutoksenhaku	9
7. Muut säännöt.....	9
7.1 Nimenkirjoitusoikeus ja asiakirjojen allekirjoittaminen	9
7.2 Toimikunnan jäsenten palkkiot.....	9
7.3 Voimaantulo.....	9

1. Yleistä

SORA-säädökset ja -määräykset käsittelevät ammatillisessa koulutuksessa **opiskeluun soveltumattomuuteen liittyviä ratkaisuja**. Niiden keskeisenä tavoitteena on antaa tietoa ammatilliseen koulutukseen opiskelijaksi pyrkiville ja opiskelijoille, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä koulutuksen järjestäjille eri koulutusaloille sijoittuvien säädöksissä luettujen tutkintojen edellyttämistä terveydentila- ja toimintakykyvaatimuksista. Tavoitteena on myös antaa koulutuksen järjestäjille riittävästi perusteita opiskelijaksi ottamista koskevaa päätöksen tekoa varten sekä parantaa koulutuksen ja sen jälkeisen työelämän turvallisuutta.

SORA-säädöksiä sovellettaessa Koulutuskeskus JEDUssa toimitaan seuraavien arvojen ja periaatteiden mukaisesti:

- **turvallisuus** (asiakkaan, potilaan, alaikäisen, liikenteen, opiskelijan itsensä sekä opiskelu- ja työyhteisön turvallisuus) sekä turvattomuutta aiheuttavien tilanteiden ennaltaehkäisy
- **esteettömyys** oikeus opiskella on ensisijaista (terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä puute harkitaan yksilöllisesti opiskelijaksi ottamisen yhteydessä ja asiaa tarkastellaan sen mukaan, suoriutuuko opiskelijaksi hakeutuva opintojen käytännön tehtävistä ja työpaikalla tapahtuvasta opiskelusta, kun otetaan huomioon alaikäisen, potilaan, asiakkaan ja liikenteen turvallisuus)
- **yhdenvertaisuus, tasa-arvoisuus** (kohtelussa ja asioita ratkaistaessa)
- **opiskelijan oikeusturva** (koulutuksen järjestäjän vastuullisuus päätöksenteossa, päätösten perustelut, dokumentointi ja muutoksenhaku)
- **yhteistoiminnallisuus ja monipuolinen asiantuntemus** (yhteistyö perusopetuksen, opinto-ohjauksen, vanhempien/huoltajien, muiden koulutuksen järjestäjien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden kanssa)
- **asioista tiedottaminen, ongelmien ennaltaehkäisy**
- **opiskelijan ohjaus ja tukeminen.**

SORA-säädökset ja muut määräykset:

- Laki ammatillisesta koulutuksesta (L 531/2017)
- Rikosrekisterilaki (L 770/1993)
- Laki opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta (L 956/2011)
- Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta (VNA 673/2017)
- Muut voimassa olevat asiaan liittyvät säädökset ja määräykset.

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymässä SORA-tutkintoihin kuuluvat seuraavat järjestämisluvan OKM/84/531/2017 mukaiset tutkinnot:

- Logistiikan perustutkinto, kuljetuspalvelujen osaamisala
- Rakennusalan perustutkinto, maarakennuskoneenkuljetuksen osaamisala
- Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto
- Turvallisuusalan perustutkinto

- Jalkojenhoidon ammattitutkinto
 - Linja-autonkuljettajan ammattitutkinto
 - Maarakennusalan ammattitutkinto
 - Mielensterveys- ja päihdetyön ammattitutkinto
 - Päihdetyön ammattitutkinto
 - Terveysalan ammattitutkinto
 - Turvallisuusalan ammattitutkinto
 - Vartijan ammattitutkinto
-
- Mielensterveys- ja päihdetyön erikoisammattitutkinto
 - Vanhustyön erikoisammattitutkinto

Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain keskeiset SORA-säännökset koskevat opiskelijaksi ottamisen perusteita, esteettömyyttä ja opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä, opiskelijaksi ottamiseen liittyvää tiedonsaantia, opiskeluoikeuden peruuttamista, opiskeluoikeuden peruuttamiseen liittyvää tiedonsaantia, opiskeluoikeuden palauttamista, huumausainetestausta, kurinpitoa, menettelyä opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevassa asiassa sekä kurinpitoasiassa, arkaluonteisten tietojen käsittelyä, julkisuutta ja tietojensaantioikeutta sekä muutoksenhakua.

2. Toimielimen toimiala ja nimi

Opiskeluoikeus ja kurinpitoasioita käsittelevän toimielimen nimi on opiskelijan oikeusturvatoimikunta. Toimikunnalle kuuluu L 531/2017 ja VNA 673/2017 mukainen opiskeluoikeuden peruuttaminen ja palauttaminen, määräaikainen erottaminen sekä opiskeluoikeuden pidättäminen.

3. Soveltamisala

Toimintasääntöä sovelletaan Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän opiskelijan oikeusturvatoimikunnan päätöksenteko- ja kokousmenettelyissä.

4. Toimielimen asettaminen ja vastuualue

4.1 Toimielimen asettaminen

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän yhtymähallitus asettaa monijäseniseen opiskelijan oikeusturvatoimikuntaan koulutuksen järjestäjän, opiskelijahuollon, opettajien, työelämän ja opiskelijoiden edustajat. Opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevassa asiassa koulutuksen järjestäjä nimeää toimielimeen lisäksi opiskelijan koulutussopimustyöpaikan tai oppisopimuskoulutuksen osalta työnantajan edustajan. Jokaiselle taholle nimetään varaedustaja. Koulutuksen järjestäjä nimeää puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä muut jäsenet ja varajäsenet enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Toimielimen puheenjohtajaksi tulee nimetä muu kuin opiskelijoita edustava jäsen.

4.2 Kokoonpano

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän opiskelijan oikeusturvatoimikunnalle kuuluu L 531/2017 ja VNA 673/2017 mukainen opiskeluoikeuden peruuttaminen ja palauttaminen, määräaikainen erottaminen (enintään vuosi) sekä opiskeluoikeuden pidättäminen.

Toimielimeen kuuluu 5–7 jäsentä: puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, opiskelijahuollon, opiskelijoiden, opettajien ja työelämän edustaja. Tarvittaessa toimikuntaan voidaan kutsua asiantuntijajäseniä. Opiskelijoita edustavan jäsenen tulee olla 15 vuotta täyttänyt. Opiskelijoita edustavalla jäsenellä on läsnäolo- ja puheoikeus toimielimen kokouksessa. Jäsenten esteellisyyteen sovelletaan, mitä hallintolain (434/2003) 27–29 §:ssä säädetään. Toimielimen äänivaltaiset jäsenet toimivat virkavastuulla.

Opiskelijan oikeusturvatoimikunnalla on nimetty sihteeri. Käsiteltävien asioiden arkaluontoisuudesta ja henkilökohtaisuuden takia kokouksen asiakirjoja tulee käsitellä vain niiden henkilöiden, joita asia koskee (henkilötietolaki).

4.3 Toimielimen vastuualue ja tehtävät

Opiskelijan oikeusturvatoimikunnan tehtävänä on

1. päättää opiskelijan opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja palauttamisesta
2. päättää opiskelijan määräaikaisesta erottamisesta
3. päättää opiskelusta pidättämisestä.

Työvoimapolitiittisen koulutuksen keskeyttämistapauksissa menetellään kuten lain julkisista työvoimapalveluista ([1295/2002](#)) 6 luvun 9§:ssä ja työ- ja elinkeinoministeriön asetuksen (545/2010) työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen yleisistä hankintaehdoista ja opiskelijoiden valintamenettelystä 3§:ssä säädetään.

Taulukko: Yhteenveto kurinpitotoimien soveltamisesta.

Kurinpitotoimi	Hallintopäätökset			Ei hallintopäätös		
	Kirjallinen varoitus	Määräaikainen erottaminen oppilaitoksesta tai asuntolasta	Opiskeluoikeuden pidättäminen	Puhuttelu/huomautus Oikeus tarkastaa opiskelijan tavarat	Poistumismääräys opetustiloista tai koulutuksen järjestäjän järjestämästä tilaisuudesta	Opetuksesta epäminen enintään kolmeksi työpäiväksi
Milloin?	<ul style="list-style-type: none"> Opiskelija häiritsee opetusta Opiskelija käyttäytyy väkivaltaisesti tai uhkaavasti opiskeluympäristössä tai asuntolassa Opiskelija menettelee vilpillisesti tai muuten rikkoo oppilaitoksen tai muun opiskeluympäristön tai asuntolan järjestystä Opiskelija kieltäytyy huumausainetestistä koskevan todistuksen esittämisestä Opiskelija on selvityksen perusteella käyttänyt huumausaineita muihin kuin lääkinnällisiin tarkoituksiin 	<ul style="list-style-type: none"> Opiskelijan teko tai laiminlyönti on vakava Opiskelija jatkaa kirjallisen varoituksen perusteena ollutta epäasiallista käyttäytymistä 	<ul style="list-style-type: none"> Siihen asti, kunnes opiskelija suostuu opiskeluoikeuden peruuttamisprosessiin liittyviin terveydentilan toteamiseksi suoritettaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin (vain SORA-tutkinnoissa) Siihen asti, kunnes opiskelija suostuu toimittamaan rikosrekisteriotteen nähtäväksi tilanteissa, joissa opinnot edellyttävät olennaisesti alaikäisen parissa työskentelyä (vain tietyissä SORA-tutkinnoissa) 	Riketilanteissa, jotka eivät edellytä kurinpidollista rangaistusta tai johon kurinpitotoimivalta ei ulotu opiskelijaa voidaan puhutella ja hänen huoltajaansa olla yhteydessä moittittavan käyttäytymisen vuoksi.	<ul style="list-style-type: none"> Opiskelija häiritsee opetusta Opiskelija käyttäytyy väkivaltaisesti tai uhkaavasti Opiskelija vaarantaa toisen henkeä tai terveyttä 	<ul style="list-style-type: none"> Jos on vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän turvallisuus kärsii opiskelijan uhkaavan ja väkivaltaisen käyttäytymisen vuoksi Opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasta opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi
Kuka päättää?	vararehtori (hallinnollinen) asuntolassa asuville koulutusjohtaja tai koulutuspäällikkö	Opiskelijan oikeusturvatoimikunta tai vararehtori Asuntolasta erottaminen vararehtori	Opiskelijan oikeusturvatoimikunta	Koulutusjohtaja tai koulutuspäällikkö	toimivalta koulutusjohtajalla tai koulutuspäälliköllä ja opettajalla yhdessä tai erikseen	toimivalta koulutusjohtajalla tai koulutuspäälliköllä, työpaikalla olevalla ohjaajalla yhdessä tai erikseen
Kuuleminen	<ul style="list-style-type: none"> Teko tai laiminlyönti on yksilöitävä ja hankittava tarpeellinen selvitys Ennen kirjallisen varoituksen antamista on varattava opiskelijalle tilaisuus tulla kuulluksi 	<ul style="list-style-type: none"> Teko tai laiminlyönti on yksilöitävä ja hankittava tarpeellinen selvitys On varattava opiskelijalle tilaisuus tulla kuulluksi On kuultava alaikäisen opiskelijan huoltajaa 	<ul style="list-style-type: none"> Varattava opiskelijalle mahdollisuus lausua mielipiteensä tutkimuksiin tai rikosrekisteriotteen esittämiseen velvoittavasta oppilaitoksen määräyksestä -on kuultava alaikäisen opiskelijan huoltajaa 	• Ilmoitettava alaikäisen opiskelijan huoltajalle	• Ilmoitettava alaikäisen opiskelijan huoltajalle	• Ilmoitettava alaikäisen opiskelijan huoltajalle

Ilmoitus huoltajalle	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä
Kirjallinen päätös	kyllä	kyllä	kyllä	Puhuttelusta annetaan huomautus, joka kirjataan opiskelijatietohallintajärjestelmään.	• Ei ole hallintopäätös, vaan toimenpiteet tulee kirjata opiskelijatietohallintajärjestelmään, jotta ne voidaan jälkikäteen todentaa.	• Ei ole hallintopäätös, vaan toimenpiteet tulee kirjata, jotta ne voidaan jälkikäteen todentaa.
Muuta	<ul style="list-style-type: none"> • Perusteltu päätös tiedoksi opiskelijalle valitusosoituksineen 	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelijan oikeusturvatoimikunta: Määräaikainen erottaminen oppilaitoksesta enintään yhdeksi vuodeksi, vararehtorin päätöksellä enintään 3 kk • Määräaikainen erottaminen asuntolasta enintään opintojen jäljellä olevaksi ajaksi (voi olla enemmän kuin vuosi) vararehtorin päätöksellä • Perusteltu päätös tiedoksi opiskelijalle valitusosoituksineen 	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelusta ei voida pidättää rikostutkinnan ajaksi • Perusteltu päätös tiedoksi opiskelijalle valitusosoituksineen 	<p>Jos on ilmeistä, että opiskelijalla on hallussa esineitä tai aineita, joilla hän vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, on koulutusjohtajalla tai koulutuspäälliköllä ja opettajalla työpäivän aikana oikeus tarkastaa opiskelijan mukana olevat tavarat, opiskelijan hallinnassa olevat oppilaitoksen säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa.</p> <p>Koulutusjohtajalla tai koulutuspäälliköllä ja opettajalla on oikeus esineen tai aineen haltuun ottamiseen, jos opiskelija pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole.</p> <p>Tarkastuksessa tulee olla läsnä toinen täysi-ikäinen oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva. Kirjallinen selvitys tapahtuneesta ja ilmoitus opiskelijan huoltajille.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opettajalla tai koulutusjohtajalla tai -päälliköllä on oikeus poistaa häiritsevää tai turvallisuutta vaarantava opiskelija opetustilasta, ellei hän noudata poistumismääräystä. • Jos opettaja tai koulutusjohtaja tai -päällikkö joutuu turvautumaan voimakeinoihin, niistä on tehtävä kirjallinen selvitys koulutuksen järjestäjälle. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opettajalla tai koulutusjohtajalla tai -päälliköllä on oikeus poistaa häiritsevää tai turvallisuutta vaarantava opiskelija opetustilasta tai oppilaitoksen alueelta, ellei hän noudata opiskelun epäämistä kolmeksi työpäiväksi • Jos opettaja tai koulutusjohtaja tai -päällikkö joutuu turvautumaan voimakeinoihin, niistä on tehtävä kirjallinen selvitys koulutuksen järjestäjälle

5 Kokousmenettelyt

5.1 Kokouksen koolle kutsuminen, aika ja paikka

Opiskelijan oikeusturvatoimikunnan kokouksen koollekutsujana toimii puheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävä asia. Kutsu toimitetaan postitse, puhelimitse tai sähköpostitse. Kurinpidollisissa ja opiskeluoikeudellisissa asioissa kutsu toimitetaan välittömästi, viimeistään neljä (4) päivää ennen kokousta. Muissa ei-kiireellisissä asioissa seitsemän (7) päivää ennen kokousta. Opiskelijan oikeusturvatoimikunnan kokoukset voidaan toteuttaa myös sähköisenä kokouksena.

5.2 Kokouksen laillisuus

Avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden. Kokous on päätösvaltainen, kun vähintään puolet toimielimen jäsenistä on läsnä.

5.3 Läsnäolo toimikunnan kokouksissa

Esityslistalla olevaa asiaa käsiteltäessä paikalla voi olla kuultavana opiskelija ja/tai hänen huoltajansa. Puheenjohtaja voi pyytää tarvittaessa kokoukseen asiantuntijoita ja asianosaisia. He eivät voi osallistua varsinaiseen asian käsittelyyn. Opiskelijajäsen voi olla läsnä ja käyttää puhevaltaa opiskelijan opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista sekä kurinpitoasioita käsiteltäessä.

5.4 Esittely

Asiat päätetään toimikunnan kokouksessa puheenjohtajan esittelystä. Ennen opiskelijan erottamista oppilaitoksesta kurinpitovirastoista syynä oleva teko tai laiminlyönti on yksilöitävä. Ennen opiskeluoikeuden peruuttamista koskevan päätöksen tekemistä on hankittava asiaa koskeva tarpeellinen asiantuntija- ja muu selvitys. Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto Valviraan on ilmoitettava tieto vireillä olevasta terveydenhuollon opiskelijaa koskevasta opiskeluoikeuden peruuttamisprosessista. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Jos toimikunnan jäsenet ovat yksimielisiä, voidaan kokoukseen tuoda uusi asia esityslistan ulkopuolelta kokouksen käsiteltäväksi. Lisäksi toimielin voi päättää, ottaako se kiireelliset asiat käsittelyyn esityslistan ulkopuolelta.

5.5 Esteellisyys

Jäsenten esteellisyyteen sovelletaan, mitä hallintolain (434/2003) 27–29 §:ssä säädetään. Kokouksessa läsnä olevan on ilmoitettava esteellisyydestään asian käsittelyyn. Opiskelijan oikeusturvatoimikunnan puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava jäsenen tai muun läsnäoloon oikeutetun henkilön esteellisyys toimielimen ratkaistavaksi.

5.6 Kokouksen pöytäkirjan laatiminen, tarkistaminen ja nähtävänä pitäminen

Kurinpitovirastoista, opiskeluoikeuden peruuttamista ja opiskelusta pidättämisestä tulee antaa kirjallinen päätös ja lain 951/2011 35§:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettut toimenpiteet tulee kirjata. Samalla kun opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja määräaikaisesta erottamisesta päätetään, on päätettävä päätöksen toimeenpanosta lainvoimaa vaille olevana ja täytäntöönpanon alkamisen ajankohdasta. Valviralle on annettava tieto terveydenhuollon opiskelijaa koskevasta opiskeluoikeuden peruuttamispäätöksestä ja perusteluista samoin kuin opiskeluoikeuden palauttamista koskevasta päätöksestä. Opiskelijaksi pyrkivän

ja opiskelijan terveydentilaa koskevia tietoja sekä opiskelija rikosrekisteriotetta saavat käsitellä vain ne, jotka valmistelevat tai tekevät päätöksen opiskeluoikeuden peruuttamisesta, opiskeluoikeuden palauttamisesta tai kurinpidosta tai antavat lausuntoja niistä.

Koulutuksen järjestäjän tulee säilyttää arkaluontoiset tiedot erillään muista henkilötiedoista. Arkaluontoiset tiedot poistetaan rekisteristä välittömästi, kun niiden säilyttämiselle ei ole enää lakisääteisten tehtävien edellyttämää perustetta, kuitenkin viimeistään neljän vuoden kuluttua tietojen merkitsemisestä rekisteriin. Pöytäkirjan kirjoittaa sihteeri. Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja sen varmentaa kokouksessa valitut pöytäkirjantarkastajat. Allekirjoitettu pöytäkirja säilytetään arkistointisäännön mukaan. Opiskelijan oikeusturvatoimikunnan pöytäkirjat ovat salaisia.

6. Valitusoikeus ja muutoksenhaku

Hallintoasioissa tehdystä päätöksestä saa valittaa hallintomenettelylain 1082/598 ja sen käyttölain 1996/586 säädösten mukaisesti. Ennen muutoksenhakua opiskelija voi neuvotella asiastaan päätöksen tehneen henkilön tai toimielimen kanssa.

Päätökseen, joka koskee kirjallista varoitusta, määräaikaista erottamista, asuntolasta erottamista tai opiskelusta pidättämistä tai 100, 101, 102 ja 104 §:ssä säädettyä etua ja oikeutta, opiskelija voi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muutoksenhaku (601/2005, 44 §). Muutosta päätökseen haetaan valittamalla Aluehallintovirastoon 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu opiskelijan/huoltajan tiedoksi. Muutoksenhakuosoite: Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto Linnankatu 1-3, PL 293, 90101 OULU.

Opiskeluoikeuden peruuttamista tai palauttamista koskevissa asioissa muutosta saa hakea valittamalla opiskelijoiden oikeusturvalautakuntaan (L 956/2011). Muutosta tulee hakea 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu tiedoksi opiskelijalle sekä hänen huoltajalle.

Muutoksenhaku: Opiskelijoiden oikeusturvalautakunta, PL 29, 00023 Valtioneuvosto

7. Muut säännöt

7.1 Nimenkirjoitusoikeus ja asiakirjojen allekirjoittaminen

Opiskeluoikeuden ja kurinpitoasioiden toimielimen, Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän opiskelijan oikeusturvatoimikunnan päättämät asiat, annettavat lausunnot ja huomautukset allekirjoittaa toimielimen puheenjohtaja.

7.2 Toimikunnan jäsenten palkkiot

Opiskelijan oikeusturvatoimikunnan koulutuskuntayhtymän ulkopuolisille jäsenille maksetaan palkkiota Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän yhtymävaltuuston päätöksen mukaisesti (Luottamushenkilöiden kokouspalkkiot 31.5.2017 § 22).

7.3 Voimaantulo

Tätä toimintaohjetta noudatetaan 27.2.2018 alkaen.